

nødvendige, og jeg kan ikke forstå, at man tidt har talt saa stærkt om „Flertalstyranni“ paa Omraader, hvor Flertallet absolut maatte være det afgjørende. Men i Spørgsmaal om Samvittighedsfager, er der et Punkt, hvor Flertallet ikke kan og ikke bør være det afgjørende, men hvor Manden maa handle efter sin Overbevisning, og hvor man ogsaa kan indrømme, at han fuldt bør gjøre dette, naar han ikke kommer til at gaa Andres Ret for nær derved. Saalenge vi have tvungen kirkelig Vielse, som vi have den i dette Øieblik for alle Folkekirkens Medlemmer, indrømmer jeg, som jeg gjorde i mit første Foredrag, at der kan være Noget, der kan tale for ikke at give Præsterne fuld Samvittighedsfrihed i disse Forhold; men som jeg ogsaa før udviklede nærmere, naar man har faaet borgerlig Vielse og den kirkelige ingen juridisk Betydning har længere, saa kan jeg ikke se, at man gaar Nogens Ret for nær ved at overlade enhver Mand i den Stilling, at handle efter sin bedste Overbevisning. Men vil man indrette et Kirkeraad, som skulde sige ham, naar han skulde og naar han ikke skulde vie Folk, uden at dette kunde kjende de enkelte Tilfælde, saa vilde det sikkert være den allerbedste Beti til at drive alle alvorlige og samvittighedsfulde Mænd ud af Præstestillingen og kun beholde saadanne tilbage, der kunde gjøre og lade, ganske som Vinden blæste fraoven, og som Mændighederne befalede dem. Et saadant kirkeligt Organ som det, man der har tænkt sig, vilde derfor efter min Mening være en af de værste Ulykker for Folkekirken, og netop naar man ønsker den bevaret og udviklet, tror jeg, at man bør gaa fremad i Retning af større Frihed, ikke tage alting paa eengang, men tage de Ting, som man kan overse nu, og saa prøve paa efterhaanden at faa, hvad man ellers kan bringe Befolkningen til at forstå. Denne Sag lader dog til at være kommen saavidt, at Flertallet i Folkethinget, og ikke blot det sædvanlige Flertal, Venstre, som man kalder det, men ogsaa endel fra Højres Side, er enig om, at det er en Sag, som burde gjenmøjes, og er en Sag kommen saavidt, saa ser jeg ikke, hvorfor man ikke, selv under en Situation som den nuværende, burde give Thingets Mening et bestemt Udtryk i et formuleret Forslag, og jeg tror derfor ikke, der er ret Mange, der, saaledes som det ærede Medlem fra Svinnings (Dønnergaard) ikke engang vilde lade Sagen komme saavidt, at den i et Udvalg kunde blive Gjenstand for en Drøftelse, saa at den maatte under de forandrede Forhold, som det ærede Medlem talte om, kunde komme ud derfra igen og give et Udtryk for Thingets Stemning. Kunne Regjeringsforslag faae Lov til at ligge og vente paa den Maade, hvorfor vil det ærede Medlem saa ikke tillade et privat Lovforslag roligt at blive behandlet i et Udvalg og vente paa bedre Tid, som vi Alle og som hele Lov-

givningsarbejdet dog maa vente paa, hvis vi overhovedet skulle komme frem.

A. Gold: Jeg skal ikke trøtte Thingets Medlemmer med noget langt Foredrag, jeg ønsker kun at sige nogle faa Ord med Hensyn til min Stilling ligeoverfor de religiøse Spørgsmaal, som komme frem i Thinget og da nogle ganske korte Bemærkninger til den høitærede Minister. Det er et Selvsølge, at jeg er i Favør af alt, hvad der hedder Fremskridt, paa det kirkelige Omraade, og jeg ser ogsaa med Glæde paa ethvert Forslag, der kan bringe mere Sandhed ind i de forfækkelige Forhold. Jeg ønsker, at dette skal klart fremhæves, thi jeg tror, at er der noget Omraade, hvorpaa Friheden skal gives, saa skal det viselig være paa det kirkelige. Det er altsaa ganske i Almindelighed mit Synspunkt for Alt, hvad der maatte komme frem i religiøse Henseende; jeg skal ikke indblande mig i Statskirkens indre Anliggender, men jeg vil med sand Glæde hilse ethvert Lovforslag, som kan sættes igjennem, som kan være til Gavn for det kirkelige Nøre i Danmark. Paa samme Tid kan jeg ikke undlade — det har bevæget mig til at tage Ordet — at udtale min Forbauselse over den høitærede Ministers Udtalelse; jeg havde ikke troet, at der var en Kultusminister, der kunde udtale sig i saa reaktionær Retning, som den høitærede Minister har gjort i Dag. Ligeoverfor et saa simpelt og billigt Forlangende af den danske Folkekirk, at den ønsker at have mere frie Hænder med Hensyn til et Spørgsmaal, som de fleste Medlemmer i Thinget ere enige om, og som i Virkeligheden aldrig kan eller bør betragtes som Andet end et rent borgerligt Spørgsmaal, at udtale, at selv om Folkethinget og Landstinget vedtog denne Sag, kunde han dog paa ingen mulig Maade indstille den til Kongen for der at finde en Bekræftelse, det forekommer mig fra en Kultusminister at være en ganske mærkelig Udtalelse, og jeg fremhæver det, for at ogsaa Folk udenfor denne Sal skulle vide, hvorledes den Minister, som indtager det høie Sæde, stiller sig ligeoverfor de kirkelige Bevægelser, som fremkomme her i Landet, og hvorledes de religiøst Bakte omkring i Folket kunne vente at faae deres Krav tilfredsstillende, saalænge Ministeren indtager Stillingen som Landets Kultusminister. Der er den store Fordel, naar den høitærede Minister taler rent ud, som han har gjort i Dag, at Folk kunne forstå det, og jeg har en fast Overbevisning om, at det er ligemeget, hvilket religiøst Forslag der vil komme fra et Medlem af Thinget, Ministeren vil sætte sig imod det haardt med Hænder og Fødder. Det forekommer mig derfor, at det er saameget mere nødvendigt for Folket at arbejde af al Kraft paa at faae en Minister, der er saa reaktionær ligeoverfor kirkelige Røvelser, af Beten, saasnart